

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شرح

شعر عشق

مثنوی مولوی

مؤلف : محسن بنشاسته

انتشارات بنشاسته

شناسنامه کتاب

نام کتاب : شرح شعر عشق منوی مولوی

مؤلف : محسن بنشاسته

چاپ سبهر

تیراز : ۳۰۰۰

سال چاپ : اردیبهشت ۱۳۸۴

قیمت : ۱۰۰۰ تومان

مراکز بغش :

قم خیابان ارم . پاساژ قدس . کتاب فروشی اسلامی / یمنغویی

تهران . خیابان ناصر خسرو . کوچه حاج نایب . پاساژ خانی . انتشارات پروهان

انتشارات بنشاسته : قم . خیابان آذر . تلفن : ۷۷۵۴۷۱۳

شابک : ۹۶۴ - ۹۵۳۲۸ - ۷ - ۰۰

حق چاپ محفوظ و مخصوص مؤلف می باشد

۱۳	 مقدمه
۱۵	 افسانه عشق بازان خواندنی است
۱۶	 آب حیات عشق
۱۶	 آتش عشق
۱۸	 ارزش عاشق به درجه و میزان عشق اوست
۱۸	 ارزش عشق
۱۹	 از معشوق چه می دانیم؟
۲۰	 از معشوق چه بخواهیم
۲۰	 استاد و مدرس عاشقان، روی دوست است
۲۱	 اشتغال به غیر حق ما را از درک عشق حق محروم میکند
۲۱	 اصل، اصل عشق و دوستی
۲۲	 افسردگی عشق
۲۲	 اگر با دیده واقع بین و پاک نگاه کنیم هستی را پراز عشق می بینیم
۲۲	 اگر وجود عاشق پراز عشق معشوق باشد
۲۳	 امتحان عشق
۲۳	 آنانکه از عشق حق بویی نبرده اند از نور او بی بهره اند
۲۴	 اوج عشق و قصور زبان
۲۴	 با وصل به معشوق، محبوب می شویم
۲۴	 باید به طور ویژه به عاشقان نگاه کرد
۲۵	 باید از پرداختن به امور حاشیه ای اجتناب کرد
۲۵	 باید در عشق ورزیدن بلند پروا بود
۲۶	 باید تمام وجود را از عشق دوست پر کرد
۲۷	 با عشق در هر دو جهان
۲۸	 باده عاشقان

- ۲۸ با حضور معشوق، گذر زمان، عشق را کهنه نمی کند
- ۲۸ بدون عشق نمی توان حقایق را درک کرد
- ۲۹ برای درک عشق باید عاشق شد
- ۲۹ برای طی کردن راه خانه معشوق دلی پر عشق نیاز است
- ۳۰ برنده کیست؟
- ۳۰ برای عاشق ننگ است که اگر فکری غیر از معشوق در سر پیرو راند
- ۳۰ برای عشق
- ۳۱ بنای عشق چگونه سست می شود
- ۳۱ به پستی ها، وزشتی ها، عشق نورزید
- ۳۲ به دنبال معشوق
- ۳۲ بی قراری عاشق و قرار معشوق
- ۳۳ پاداش و مزد عشق
- ۳۴ پیام رسان عشق
- ۳۵ بیغام عشق
- ۳۵ بیج و خم عشق
- ۳۸ تأثیرات خارق العاده عشق
- ۴۷ تعرض به عاشق باعث نابودی تعرض کننده خواهد بود
- ۴۸ تفاوت عشق عاشق و معشوق
- ۴۹ تفاوت تسلیم شدن عاشق با تسلیم شدن عاقل
- ۴۹ تلخ ها با عشق شیرین می شود
- ۵۰ تنها عشق می تواند عشق را از بین ببرد
- ۵۰ جان عاشق در گرو عشق
- ۵۱ جادوی عشق
- ۵۲ جایگاه عشق

- جبر و عشق ۵۲
- جریان جان عشق آمیز به سوی جانان ۵۳
- جمع اضداد در وادی عشق ۵۳
- جوشی عشق ۵۳
- چراغ خانه دل عاشق و معشوق ۵۴
- حب الوطن عاشق ۵۴
- خشم عشق ۵۵
- خلعت عشق ۵۵
- خوی عشق ۵۶
- دام عشق ۵۷
- دام تزویر ودانه عشق ۵۷
- داشتن بیش از یک مراد در دل موافق مذهب عشق نیست ۵۸
- در میدان عشق بیش از دویا و یک سر لازم است ۵۹
- در وادی عشق از همه چیز باید گذشت ۵۹
- در اسارت عشق ۶۳
- دریای عشق ۶۴
- در طریق عشق ۶۴
- دری معشوق ۶۵
- در وادی عشق خوف و ترس راه ندارد ۶۶
- درد عشق ۶۷
- درد ورنج وادی عشق، کمال تندرستی است ۶۷
- دست یاری عشق ۶۸
- دل و عشق باید همچون شیر و عسل به هم در آمیزند ۶۸
- دلها از عشق حق صد پاره اند ۶۸

- ۶۹ دل‌بستگی های ساختگی مانع از عشق حقیقی می گردد
- ۷۰ دود عشق و ترجم معشوق
- ۷۱ دیوانه عشق
- ۷۱ ذکر یار اگر عاشقانه نباشد بی تأثیر خواهد بود
- ۷۱ رنگ عشق
- ۷۲ روشنی عشق
- ۷۲ رسمان عشق
- ۷۲ زبان و بیان از شرح عشق گویا است
- ۷۳ زر عاشق
- ۷۴ زمین از عشاق خالی نیست
- ۷۴ زوال عشق
- ۷۵ سخن و گفتار عاشقان با سخن و گفتار غیر عاشقان قابل مقایسه نیست
- ۷۵ سخن عاشق در مدح معشوق
- ۷۶ سرگرم با معشوق
- ۷۶ سرعشق بر زبان نمی آید
- ۷۷ سفر عشق
- ۷۷ سلطان عشق
- ۷۷ سؤال معشوق و جواب عاشق
- ۷۸ سوز عشق
- ۷۹ شجنه عشق در کمین عاشق
- ۸۰ شرح عشق
- ۸۰ شراب عشق و کوزه معشوق
- ۸۰ شربت عشق را به اولیاء می نوشاند
- ۸۱ شمع عشق

- شناخت معشوق و پایداری عشق ۸۱
- شور عشق موجب شیرینی عاشق است ۸۲
- شور عاشقان برای قرار گرفتن زیر نبع عشق ۸۳
- شور عشق ۸۳
- شوق وصل ۸۳
- صاحب حسن عاشق روشنایی است ۸۴
- صید عشق ۸۴
- ظاهر و باطن کار عشق ۸۵
- عاشقانه ۸۵
- عاشقان چون گوی چوگان عشقند ۸۹
- عاشقان گوی حق، طمع به چیزی ندارند ۸۹
- عاشق و سلاح اشک ۸۹
- عاشق به مزد نمی اندیشد ۹۰
- عاشق همه خوبیها را در معشوق خود می بیند و نه چیز دیگر ۹۰
- عاشق و معشوق ۹۰
- عاشق در خانه معشوق ۹۳
- عاشقان رها یافته گانند ۹۳
- عاشقی از اوصاف خوبان است ۹۳
- عاشق باید مرتب از معشوق عذر خواهی کند... ۹۳
- عاشقان همیشه باقی اند ۹۴
- عاشق تاب دیدن معشوق را ندارد ۹۴
- عاشق و معشوق در پی هم ۹۵
- عاشق در پی معشوق با وفاست ۹۸
- عاشق ساکت نمی نشیند ۹۸

- عاشق مخزن اسرار معشوق است ۹۸
- عاشقان چون گبوتو گرد خانه معشوق پرمیزند ۹۹
- عاشقان مقرب معشوقند ۹۹
- عاشق مردم معشوق خود را صدا می زند ۹۹
- عاشقان تشنه دیدارند ۹۹
- عاشق خودبین نیست ۱۰۰
- عاشقان بردل راه می روند نه بریا ۱۰۰
- عاشقان را نشان لازم است ۱۰۱
- عاشقان از هوا و هوس برهنه اند ۱۰۱
- عاشق، وقتی که فانی شد در معشوق، جزا و کسی را نمی بیند ۱۰۱
- عاشق صادق حق، عاقبت به خیر است ۱۰۲
- عاشقان حقیقی از اغراض به دورند ۱۰۲
- عاشق با فانی شدن و محو شدن معشوق در حقیقت به خود عشق می ورزد ۱۰۳
- عاشقان گوی یار ۱۰۳
- عبرت عشاق ۱۰۴
- عشق به مقدماتی که ما را به معشوق می رساند ۱۰۴
- عشق و تلاش ۱۰۵
- عشق مولود پاکبهاست ۱۰۷
- عشق لطف حق است ۱۰۸
- عشق چیست؟ ۱۰۸
- عشق و صبر ۱۱۰
- عشق بازی ۱۱۱
- عشق، بلا و ابتلا ۱۱۱
- چون عاشقان دم به دم برای طی کردن راه وصل رنج می کشند ۱۱۲

عشق و هجران	۱۱۲
عشق ناپایدار	۱۱۲
عشق و نی	۱۱۴
عشق طیب درد هاست	۱۱۴
عشق و جان	۱۱۵
عشق و تسلیم	۱۱۵
عشق و مستی	۱۱۶
عشق و طالع زهره	۱۱۷
عشق بلبل به روی گل	۱۱۷
عشق بچه گانه	۱۱۷
عشق عاشق در سینه معشوق می نابد	۱۱۸
عشق دوست می گدازد عاشق را	۱۱۸
عشق و بندگی	۱۱۸
عشق و ثبات	۱۱۹
عشق امرؤ القیس	۱۱۹
عشق و خواب و بیداری	۱۲۱
عشق دین، موجب بصیرت است	۱۲۲
عشق انسان را در مقابل سختی ها و گرفتاری ها بیمه می کند	۱۲۲
عشق های متضاد	۱۲۲
عشق به حق، عاشق را خالص، و تمام آداب و رسوم شخصی را می سوزاند	۱۲۳
عشق، گلاب حیات بخش است	۱۲۳
عشق و گریه	۱۲۴
عشق حق حیات بخش است	۱۲۴
عشق بهترین دوست است	۱۲۴

- عشق به آینه ۱۲۵
- عشق و عقل ۱۲۵
- عشق نادان ۱۲۹
- عشق وعهد و پیمان ۱۳۰
- عشق غیر واقعی و انحراف ۱۳۰
- عشق را باید به صاحب خانه نثار کرد نه به خود خانه ۱۳۰
- عشق و بندگی ۱۳۲
- عشق و توبه ۱۳۲
- عشق از هر دو عالم بیگانه است ۱۳۴
- عشق و نیستی ۱۳۴
- عشق کوچ کردن به سوی معشوق ۱۳۴
- عشق و دین ۱۳۵
- عشق درمان می کند درد را ۱۳۵
- عشق و تحمل سختیها ۱۳۶
- عشق کیشان را، خویش نباشد ۱۳۶
- عشق و همت ۱۳۷
- عشق صورت و عشق سیرت ۱۳۷
- عشق و معرفت ۱۳۹
- عشق، عاشق را کور و کر می کند ۱۴۰
- عشق و محبت را عاشقان می فهمند ۱۴۰
- عشق حالتی است برتر از غم و شادی ۱۴۱
- عشق سرمایه جهان آخرت است ۱۴۱
- عشق و حسد ۱۴۱
- عشق به زیباییهای جزئی و موقتی پابرجا نخواهد بود ۱۴۲

- عشق راهنما و پیر فرزانه انسان است ۱۴۲
- عشق پایان بخش قیل و قال هاست ۱۴۳
- عشق، عاشق را گداخته و او را پرورش می دهد ۱۴۳
- عشق و عبادت ۱۴۴
- عشق و غم ۱۴۴
- عشق و رضا ۱۴۵
- عشق می خواهد خود را نشان دهد ۱۴۵
- عشق بپراکنده گی ها را وحدت می بخشد ۱۴۵
- عشق و معرفت ۱۴۶
- عشق، جوش و خروش خود را داراست هر چند مهر خاموشی بر لب زده باشد ۱۴۶
- عوامل انحراف از عشق حق ۱۴۷
- عوامل افزایش عشق ۱۴۷
- عوامل ایجاد عشق ۱۴۹
- غارت عشق ۱۵۱
- غذای عاشق ۱۵۱
- غفلت از معشوق و دل دادن به ساخته های او ۱۵۲
- غیرت حق، بر عشق و صدق است ۱۵۳
- غیرت عشق ۱۵۳
- فراز و نشیب عشق ۱۵۴
- فرب کسان را که دکان عشق باز کرده اند نخوریم ۱۵۴
- فراز و نشیب عشق ۱۵۵
- فضل عشق ۱۵۵
- فکر عاشقان ۱۵۶
- قرار داشتن در قفس عشق معشوق، برای عاشق از آزادی خوشتر است ۱۵۶

- قصه عشق قصه کو را نیز دگرگون می کند..... ۱۵۶
- کدامین معشوق لایق عشق ورزیدن است و باید عشق خود را به پای کدامین معشوق
بریزیم..... ۱۵۷
- کسی که مستعد نیست عشق به درویش راه نمی یابد..... ۱۶۳
- گشته عشق از زشمند است..... ۱۶۳
- گشتی خلق غرق در دریای عشق..... ۱۶۴
- گشته عشق..... ۱۶۴
- گشتی عشق..... ۱۶۵
- کمک به عاشقان..... ۱۶۵
- گنج عشق..... ۱۶۵
- گوهر عشق..... ۱۶۶
- گواه عشق..... ۱۶۷
- لذت ذکر..... ۱۶۷
- محو شدن در عشق باعث رشد عاشق است..... ۱۶۸
- مذهب عشق..... ۱۶۸
- مرگ عاشقانه، حیات است..... ۱۶۹
- مرگ عاشق..... ۱۶۹
- معشوقا؛ ما را جز به عشق خود مشغول نفرما..... ۱۷۰
- معروفیت عشق..... ۱۷۰
- معشوق، آفتاب آسمان عشق است..... ۱۷۰
- معشوق در خانه دل..... ۱۷۱
- معشوقی که جماداتِ کویش را شرافت داده، با جان عاشقان چه می کند..... ۱۷۱
- مقصد عشق..... ۱۷۱
- مقام وصل، و بی نیازی از دلالان و واسطه ها..... ۱۷۲

- میوه های متنوع باغ عشق ۱۷۳
- ناله عشاق از چیست؟ ۱۷۳
- نا آگاهی و غفلت دیگران از عشق، چیزی را از مرتبه عشق نمی گاهد. ۱۷۳
- نشان و دلیل عشق بازی ۱۷۳
- نشان عشق ۱۷۴
- نفوذ عشق ۱۷۴
- نقش معشوق در عشق ۱۷۵
- نقش معشوق در تحقق عشق ۱۷۶
- نقش معشوق در آینه شکست عاشق ۱۷۶
- نگاه کردن به روی معشوق ۱۷۷
- نگاه و تماشای به غیر معشوق، خلاف ادعای عشق است ۱۷۷
- نگاه عاشقانه دیدنیها را زیبا جلوه می دهد ۱۷۸
- وادی عشق و دیگر ویژگی های خاص ۱۷۸
- وقتی نهال عشق در سینه کاشته شد... ۱۷۹
- وقتی که چراغ عشق افروخته شود... ۱۷۹
- وقتی که جرم عشق فاش می گردد ۱۷۹
- هر آنچه معشوق را خوش آید عاشق را نیز خوش آید ۱۸۰
- هر کار که عاشق را به خود مشغول کرده و از معشوق منحرف کند خطاست ۱۸۰
- هر جنس، عاشق خریدار خود است ۱۸۱
- هر دلبستگی را نباید عشق نامید ۱۸۱
- هر چیزی و هر کسی را معشوقی است که برای رسیدن به آن تلاش میکند ۱۸۲
- هر کسی را توانایی شناخت عشق نیست ۱۹۱
- هر کسی عاشق هم سنخ خویش است ۱۹۲
- هر چه از دوست رسد نیکوست ۱۹۳

- هر کس که بخواهد، در عشق، بامعشوق، شریک شود، عشق او را می سوزاند ۱۹۳
- هر آنچه در دیده زیبا جلوه کند لایق عشق ورزیدن نیست ۱۹۳
- هر سختی فراقی، لذت وصلی در پی دارد ۱۹۴
- هر دلبری بدهکار جمال دلربای حق است ۱۹۵
- هر کس که عاشق نیست نقشی بی معنی است ۱۹۵
- همنشینی، با عشق، با دوام است ۱۹۶
- همراه عاشقان ۱۹۶
- هوای عشق ۱۹۶
- هیچ چیز با عشق قابل مقایسه نیست ۱۹۷

مقدمه

در روایت آمده است که وقتی کسی از پیامبر گرامی اسلام پرسید که علت چیست که ما به درگاه خداوند دعا می کنیم ولی مستجاب نمی شود و تاثیری نمی گذارد در حالی که پروردگار وعده اجابت داده است؟ پیامبر (ص) فرمودند که دل‌هایتان مرده است ...

وقتی که خانه دل، خاموش از جوش و خروش باشد، خریدار ندارد، زیرا که مشتری و خریداران به دنبال خانه ای می گردند که از آبادی و زیبایی و وسعت مناسب برخوردار باشد و در معرض نور کافی، قرار گرفته باشد.

پول خود را خرج خانه ای که آباد نبوده و زیبایی نداشته و تاریک و ظلمانی است، نمی کنند .

برای رسیدن به اهداف بلند، باید از حالت سکون و سردی بیرون آمد و زنگ بیداری را در خانه دل به صدا در آورد و این خانه را مستعد نموده و آنچنان آباد کنیم، که مشتری حقیقی، خریدار آن گردد.

و برای این کار باید به محیط خانه دل، آب عشق پاشید و از تاثیرات اعجاز انگیز آن بهره گرفت .

عشق اگر در دل جا گرفت میتواند، انسانهایی را که مست خواب و خوراک بودند، بیدار کرده و از شور و شیدائی گرسنه و تشنه نگه دارد، میتواند آنها را به تلاش و کوشش وا داشته و از کسالت نجات دهد . میتواند از آنها، انسانهای توانمند و مقتدر بسازد...

بنابراین برای دستیابی به این کیمیا باید تلاش کرد.

در کتاب حاضر، آثار و فوائد فراوانی از عشق و تاثیرات آن بیان شده است. این کتاب حاوی تمامی اشعار مثنوی مولوی است که به نحوی در آنها از ماده (ع-ش-ق) استفاده شده است. این اشعار دسته بندی شده و در موضوعهای مختلف قرار گرفته اند و پیام هر کدام جداگانه بیان شده است.

از آنجا که بنابراین بوده که هیچکدام از ابیات حاوی این واژه از قلم نیفتد و از آن بهره گرفته شود، با توجه به محتوای ابیات، برای آنها موضوعی قرار داده شده است.

ضمناً برای راحتی کارآندسته از خوانندگان عزیزی که مایل به دیدن این اشعار، در متن کتاب مثنوی می باشند، در آخر هر بیت شماره ای نوشته شده که از راست به چپ عدد اول شماره دفتر و عدد دوم شماره بیت را نشان می دهد. امیدوارم که خداوند بزرگ، همه دلها را به عشق خود حیات بخشد، و شور وصل خود را در آنها ایجاد نماید.

قم - اردیبهشت ۱۳۸۴

محسن بنشاسته